

Bonuskapittel

Adobe Photoshop Elements 5

Fargekalibrering av skjermen

Innhold

- Fargeinnstillinger
- Mine innstillinger
- Kalibrere skjermen med Adobe Gamma
- Kalibrering trinn for trinn

Fargeinnstillinger

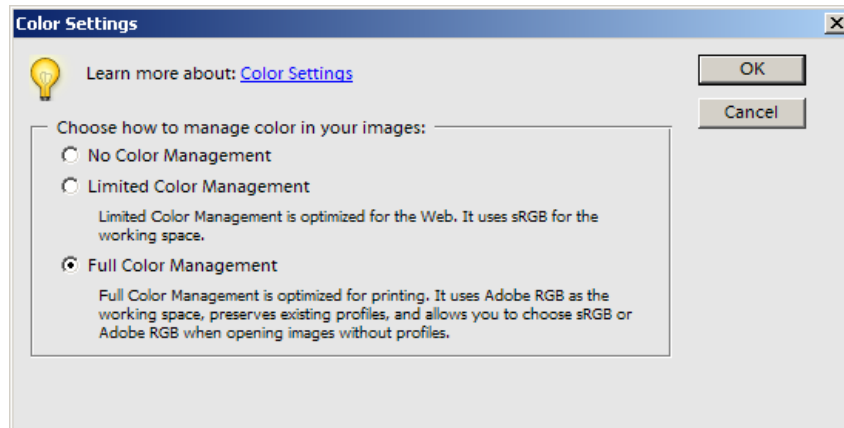
Farge er et avansert tema som er et kurs i seg selv. Adobe Photoshop Elements 5.0 lar deg sette opp en fargeprofil. En litt overforenklet forklaring er at fargeprofiler brukes som et medium til å kunne formidle presis fargeinformasjon til en rekke enheter som for eksempel skrivere, skjermer, trykkemaskiner osv. Alle bør kalibrere skjermene sine enten du er hobbyfotograf eller profesjonell fotograf. Seriøse skjermfabrikanter leverer også icc-profiler med skjermen du kjøper. Dette er fabrikklagde fargeprofiler for din skjermtype og modell. Å bruke fargeprofiler er selvsagt valgfritt, selv om jeg har lyst til å si at det ikke er det, men det anbefales at du bruker en fargeprofil for din monitor. Dersom det er avvik fra fargene i bildeeksemplene i heftet som du har lastet ned fra Internett og de som du lager etter heftets beskrivelser er årsaken sannsynligvis at du og jeg bruker forskjellige fargeinnstillinger.

Et vanlig problem som du vil støte på er at fargen på en utskrift ikke stemmer med den du ser på skjermen. I prosessen hvor bildet ditt flyttes fra et digitalt kamera eller skanner til skjermen for så å bli skrevet ut vil fargene endres. Dette fordi de ulike enhetene behandler farger forskjellig. Vil du forsikre deg at om at alle andre ser et bilde slik du ser det, inkluder en fargeprofil for alle dine bilder. Photoshop Elements har et fargestyringsverktøy du må bruke for å skjermfargene til å bli mest mulig like utskriftene dine.

Mine innstillinger

Ønsker du å endre dine innstillinger slik at vi får et mest mulig likt utgangspunkt, velg Edit > Color Settings i Adobe Photoshop Elements 5.0. Bildene som det er henvist til i dette heftet ble laget med følgende fargeinnstillinger:

Du kan gjøre endringer i dialogboksen for Color Settings ved å gå til Edit > Color Settings for å få frem dialogboksen og gjøre ovenfornevnte endringer.

Macintosh-brukere kan bruke Apple-kalibreringsverktøyet for sine skjermer. Windows-brukere kan bruke Adobe Gamma Utility. Du finner det i kontrollpanelet.

Kalibrere skjermen med Adobe Gamma

Dersom du ikke allerede har kalibrert skjermen din, bør du absolutt gjøre det. Denne gjennomgangen av fargekalibrering av skjerm er bare første steget av mange som du kan gjøre for å få kontroll på fargene i din arbeidsflyt. Minstekravet er du i hvert fall kalibrerer skjermen om ikke annet kan du avslutte med det.

Det å kalibrere skjermen er noe du simpelt hen bare må gjøre for å sikre deg at du får valuta for din investering i utstyr, tid og anstrengelser i arbeidet med digitale bilder. Det å kalibrere skjermen din er en grei prosess og tar maksimalt ti minutter av din tid.

Bruk Adobe Gamma for å kalibrere skjermen din. Dette er et hjelperedskap som har to viktige funksjoner. For det første hjelper Adobe Gamma deg å kalibrere eller tilpasse din monitor slik at du kan se fargene på skjermen din optimalisert ut fra det skjermen kan levere.

For det andre lager Adobe Gamma en profil som brukes av Adobe Photoshop Elements 5.0 og operativsystemet ditt for å hjelpe til å vise farger mest mulig korrekt.

Begge disse funksjonene er verdt bryet dersom du tar deg tiden til å gjennomføre dem så godt som mulig.

Ønsker du ytterligere presisjon må du vurdere å kjøpe et tilleggsprodukt som er adskillig mer nøyaktig. Det finnes både programvare-verktøy og program-/maskinvare kombinasjoner som ColorVision eller OptiCal LCD/CRT Spyder med enten ColorVision eller OptiCal programvare.

Avhengig av din behov og din maskinvare, og kanskje også litt hell, kan du gjøre en ganske bra jobb med å kalibrere skjermen din ved hjelp av Adobe Gamma. Adobe Gamma-verktøyet kan være nyttig verktøy for de som har en egen evne til å kunne løse ting på en god måte hver

gang. Slutningen blir at det kan være en ide å bruke Adobe Gamma-verktøyet først – er du ikke fornøyd med resultatet kan du ta en titt på hva som finnes av program- og maskinvare for å kalibrere din skjerm og forsøke en av disse.

Kalibrering trinn for trinn

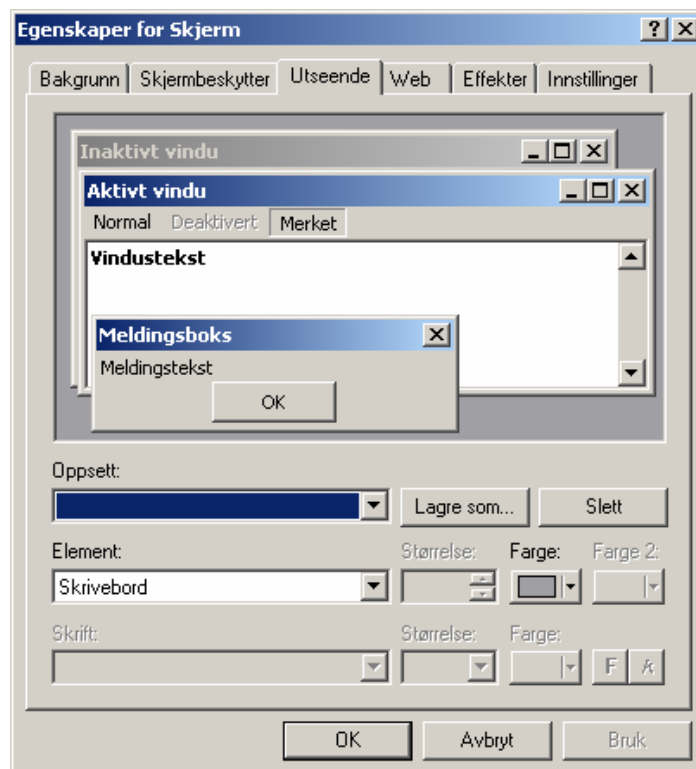
Her får du en trinnvis gjennomgang av hvordan du kalibrerer skjermen din ved hjelp av Adobe Gamma.

Trinn 1: Gjør deg klar til å kalibrere monitoren din

Hvorvidt du får suksess ved hjelp av Adobe Gamma er avhengig av lysforholdene. Har du direkte sollys fra et nærliggende vindu eller at du har på deg en hvit eller farget t-skjorte som reflekterer farge eller hvitt lys på skjermen din, kan du like gjerne hoppe over hele prosessen med Adobe Gamma. Det beste miljøet for å kalibrere din skjerm og gjøre kritiske fargeinnstillinger i er i et miljø med dempet eller dust lys. Jeg arbeider selv i et glasshus hvor store deler av kontoret mitt er omgitt av vinduer. Selv om vinduene har tonet glass blir det likevel mye strølys som slipper inn derfor bruker jeg en skjerm med hood (en skjerm rundt monitoren)

for å skjerme for strølys, og bruker en mørk genser når det er snakk om seriøse prosjekter. For å trekke dette enda lengre kan er f.eks. den beste tiden å arbeide på i lyse kontorlandskaper enten tidlig om morgenen eller sent på ettermiddagen, eventuelt på natten. Å se Adobe Gamma-verktøyet mot grå desktop hjelper også.

Bruker du Widows, høyreklikk på Skrivebordet og velg Egenskaper for å åpne dialogboksen Egenskaper for Skjerm. Klikk fanen for Utseende og velg Skrivebord fra rullegardinmenyen under Element. Klikk deretter på en medium grå farge i fargevelgeren i nedre høyre hjørne av dialogboksen. Klikk OK for å godta innstillingen.

Før du setter i gang bør monitoren din ha vært på minst en time før du bruker Adobe Gamma. Det tar en viss tid før fargene i en monitor stabiliseres etter at skjermen er blitt slått på. Fargene i en skjerm avviker også over tid. Avhengig av hvor ofte monitoren brukes bør du i hvert fall en gang i kvartalet sørge for at fargeprofilen svarer til skjermens karakteristika.

Trinn 2: Åpne en fil

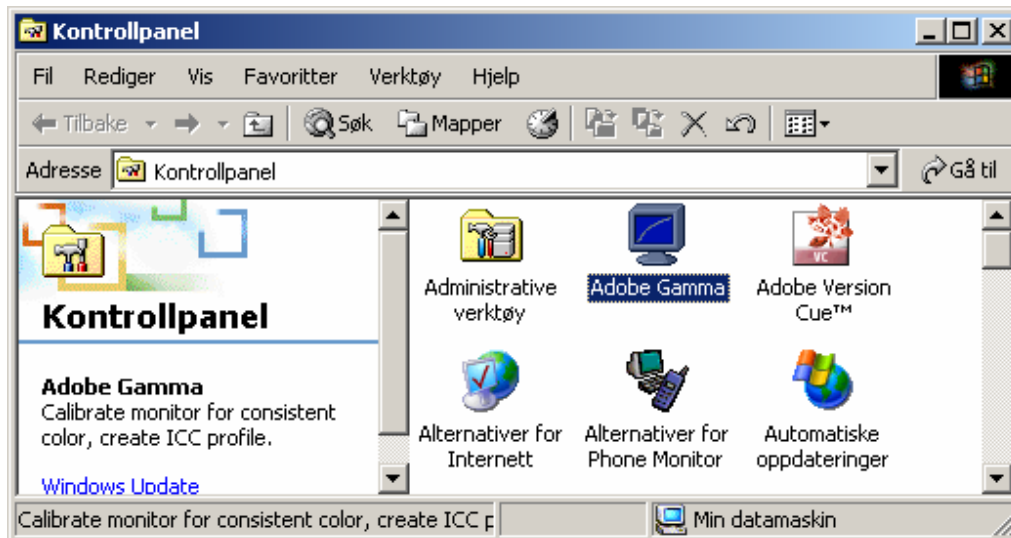
Før du åpner Adobe Gamma foreslår jeg at du åpner et digitalt fotografi i Adobe Photoshop Elements 5.0 for å bruke dette som en realitetssjekk eller referanseramme om du vil. Når du kommer til trinn 10 får du muligheten til å bytte frem og tilbake mellom "før" og "etter" innstillingene. Dersom du allerede har åpnet et digitalt fotografi i programmet vil det være mulig for deg å se klarere om du har forbedret innstillingene for monitoren.

Velg File > Open (Ctrl + O) for å få frem dialogboksen Open. Dobbelklikk mappen Kap_002 for å åpne den, og klikk deretter på filen lotus.tif for å velge den. Klikk deretter Open-knappen for å åpne filen. Dobbelklikk på bildevinduet for å maksimere dokumentvinduet. Klikk deretter på bildevinduet og plasser det slik at det dekker det meste av arbeidsområdet i Photoshop. Flytt deretter programvinduet for Photoshop slik at det dekker omtrent en fjerdedel av skrivebordet ditt, og flytt det opp til venstre slik at det er ute av veien for dialogboksen til Adobe Gamma-verktøyet i trinn 3.

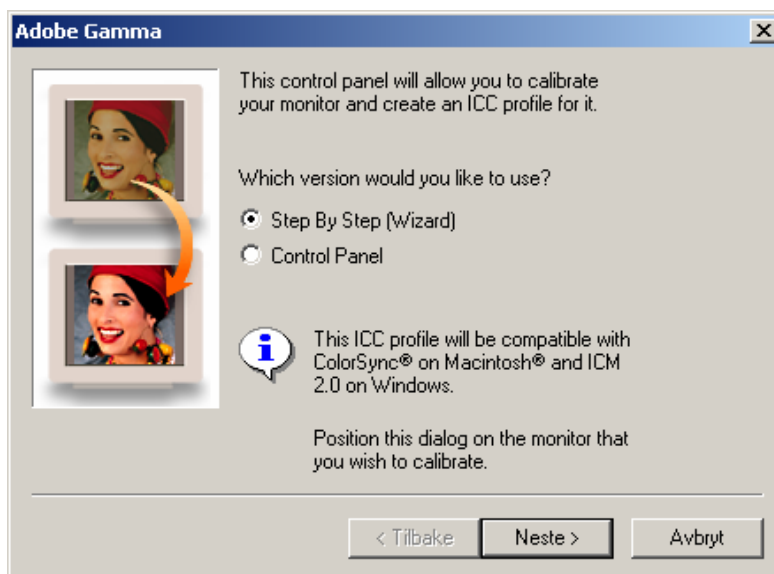
Trinn 3: Start Adobe Gamma

Adobe Gamma er et hjelpeverktøy som enten kan kjøres ved hjelp av en enkelt dialogboks eller ved hjelp av en veiviser (Wizzard) som viser hver gjennom de ni trinnene i ni separate dialogbokser. Uansett hvilken metode du måtte bestemme deg for kan hele prosessen å tilpasse og justere skjermen ta mindre enn fem minutter etter at du har gjort det et par ganger.

Når Adobe Gamma installeres i kontrollpanelet under installasjonsprosessen av Adobe Photoshop Elements 5.0 kan du starte det ved å dobbeltklikke på Adobe Gamma-ikonet etter at du har åpnet Kontrollpanelet.

Etter at Adobe Gamma er startet får du frem en dialogboks vist under. Jeg foreslår at du i første omgang bruker veiviseren som følger deg igjennom prosessen trinn for trinn. Det er også standardvalget. Klikk Next for å bekrefte at du velger step-by-step Wizzard eller veiviseren om du vil.

Trinn 4: Navngi profilen

Selv om det ser ut til at du bare navngir den nye profilen i dette trinnet, velger du faktisk profilen som du brukte som startpunkt for din kalibrering også. Derfor er det viktig at du velger den beste profilen for din monitor så langt det lar seg gjøre. Teoretisk er det mulig å velge en feil profil som ikke lar deg kalibrere skjermen ordentlig. Denne initiale eller første profilen velges basert på hvilket operativsystem du bruker og om du bruker Macintosh eller Pc. I mange tilfeller er den initiale fargeprofilen ikke den optimale. Det beste er om du selv velger en profil. I dialogboksen under ser du at det finnes en Load-knapp. Bruk denne for å hente frem den beste fargeprofilen tilgjengelig for din skjerm. Jeg har valgt Adobe RGB (1998), men det kan hende at det følger med en bedre profil til skjermen din.

Trinn 5: Justere kontrast og lyshet

Klikk Next for å vise den neste dialogboksen. Sett deretter kontrasten (Contrast) til den høyeste innstillingen for skjermen, vanligvis er det 100%. Bruk deretter kontrollen for lyshet (Brightness) og juster skjermen inntil senterboksen er så mørk som mulig, men ikke helt sort, slik at rammen rundt forblir hvit.

Trinn 6: Velg fosfortype

Klikk Next for komme til den neste dialogboksen hvor du kan velge fosfortype (Phosphor). Les dokumentasjonen som fulgte med skjermen din for å angi de korrekte innstillingene for å avgjøre hvilken fosfor type som er best for din monitor. Dersom det ikke står noe om dette i dokumentasjonen som fulgte med monitoren din, se om du kan legge merke til to lysegrå linjer som går horisontalt over skjermen. En linje omtrent $\frac{1}{4}$ ned fra toppen og en linje $\frac{1}{4}$ fra bunnen. Dersom du har disse linjene bruk Trinitron-innstillingene. Har du ikke en Trinitron-skjerm er sjansene gode for at du kan oppnå gode resultater ved å velge P22-EBU-innstillingene, da disse to leverandørene produserer majoriteten av monitorer, og dette er innstillingene fra disse leverandørene.

Trinn 7: Juster RGB Gamma

Klikk Next og fjern avmerkingen i boksen ved siden av View Single Gamma Only. Dialogboksen viser nå red, green og blue-bokser som vist i bildet under. Du kan nå gjøre individuelle justeringer for hver farge uavhengig av hverandre. Målet er å justere hver av de tre håndtakene, slik at senterboksene fader inn i den mønstrede rammen og således fjerner ubalanse i skjermfargene. Selv om dette ser enkelt ut tar det litt tid og øvelse, spesielt med green som synes å være litt vanskeligere enn de to andre.

Dersom du kaster et blick på skjermen og vender hodet ditt litt vil du etter hvert kunne klare å plassere de tre håndtakene i samme posisjon hver gang. Justering krever øvelse, prøv derfor et par ganger for hver farge inntil du er blitt fortrolig med at du stiller dem inn korrekt. Dersom du er helt på jorden, vet du det, og kan prøve igjen. Noen ganger kan det å se bort fra skjermen et øyeblikk og flytte blikket tilbake også hjelpe.

Bruker du Windows operativsystem, sett Gamma til Windows Default og verdien 2.20 vil bli vist. Macintosh-brukere bør velge Macintosh Default og bruke en verdi på 1.80.

Trinn 8: Velg hvitpunkt for maskinvaren

Klikk Next for å gå til den neste dialogboksen. Adobe Gamma gjør vanligvis selv denne innstillingen korrekt. Dersom monitoren har muligheten til å angi hvitpunkt (white point) for maskinvaren, sjekk om denne innstillingen matcher innstillingene for monitoren. (Vanligvis har monitoren en skjerm-meny og knapper i bunnen av skjermen som du kan justere).

Trinn 9: Velg hvitpunkt

Klikk Next for å gå til den neste dialogboksen som tar for seg White Point-innstillinger (angi hvitpunktet). I de fleste tilfeller ønsker du at White Point-innstillingene er de samme som for maskinvaren.

Trinn 10: Sammenlikn resultatene ”før” og ”etter”

Klikk Next for å gå til den neste og siste dialogboksen i denne prosessen. Når du klikker Before og After vil du se forskjellen mellom innstillingene du hadde før du begynte å bruke Adobe Gamma og innstillingene som du nettopp har valgt. Skulle disse ”før” og ”etter” innstillingene vise seg å være verre enn de du hadde før du begynte, klikk Back-knappen inntil du får tilgang til innstillingene du trenger. Fortsett å prøve inntil du finner de optimale innstillingene for din monitor. Bildet du åpnet i Photoshop i trinn 2 kan hjelpe deg til å se forskjellene i ”før” og ”etter” innstillingene.

Trinn 11: Lagre profilen

Etter at du er fornøyd med resultatet, klikk Finish-knappen for å få frem Save As-dialogboksen. Du blir nå bedt om å skrive inn et navn på profilen som du akkurat har laget. Jeg foreslår at du bruker et navn som likner på det originale filnavnet som du begynte med, men legg til dine initialer og datoen for når profilen ble laget. På denne måten kan du lett huske at det er du som har laget denne profilen og datoen for når den ble lagd. Klikk deretter Save og lukk Adobe Gamma. Din monitor er nå kalibrert og du har laget en skjermprofil. Du er nå klar for å komme i gang med seriøs digital bildebehandling i Adobe Photoshop Elements 5.0 i neste kapittel, og har i større grad sikret deg at det bildet du ser på skjermen ser likt ut også for andre når de ser det på en annen datamaskin. Husk å be dine venner om å kalibrere sine skjermer også, eller du kan gjøre jobben for dem.